

De ziekenhuisapotheek in een netwerk omgeving

Statement VZA, 18/04/2024

Ziekenhuisapotheken fungeren als het farmaceutische hart van elk ziekenhuis en spelen een cruciale rol in het beheer van medicatieveiligheid en het optimaliseren van therapeutische uitkomsten. Binnen een netwerk van ziekenhuizen vervullen zij een strategische positie en zijn zij het departement bij uitstek waar opportuniteiten tot samenwerking liggen. Door de toegenomen complexiteit, techniciteit en normering worden de opportuniteiten om expertise en personele en operationele middelen te delen steeds groter. Dit dient bij te dragen aan een kwalitatief, gestandaardiseerd medicatiebeheer over de verschillende instellingen met efficiënte en verantwoorde inzet van middelen. Gezien de rol van de ziekenhuisapotheek zich niet enkel beperkt tot verantwoordelijke voor de geneesmiddelen maar tevens ook de medische hulpmiddelen en implantaten omvat, kan ook in die domeinen samenwerking zich opdringen.

Een ideaal netwerk van ziekenhuisapotheken **integreert geavanceerde technologieën en efficiënte processen** om een naadloze en veilige medicatiebeheer omgeving te bieden. De mate waarin er op netwerkniveau samengewerkt en/of geïntegreerd wordt is afhankelijk van de specifieke context van de respectievelijke ziekenhuisapotheken in het netwerk. Het kan variëren van een verregaande integratie van alle processen en middelen naar een minder verregaande samenwerking waarbij bijvoorbeeld expertise, data en/of samen aankoop wordt gedeeld. Alle varianten daartussenin zijn mogelijk en kunnen naarmate de grotere integratie evolueren in de tijd (bijvoorbeeld afhankelijk van het regionaal zorg-strategisch plan). Zo zou het alle strategische aankopen kunnen centraliseren, zowel van geneesmiddelen, medische hulpmiddelen, implantaten maar bijvoorbeeld ook van automatiseringssoftware en hardware en integratiesoftware. Dit zal steeds een multidisciplinair proces zijn.

Het kan een **centraal systeem voor operationele aankoop en/of voorraadbeheer en distributie** omvatten, waarbij automatisering en data-analyse zorgen voor real-time inzichten in medicatievoorraden en -behoeften. Idealiter wordt er binnen het netwerk met een **uniform elektronisch voorschrijfsysteem** gewerkt, die zorgverleners en apothekers verbindt, waardoor nauwkeurigheid en snelheid bij het verwerken van voorschriften worden bevorderd. Om een closed loop medicatieproces te kunnen garanderen zal er een **robuust controlesysteem** moeten zijn, om medicatiefouten te minimaliseren, met geavanceerde barcodesystemen om het vierogen principe bij toediening van medicatie te borgen. Een gezamenlijke herverpakkinglijn zal dienen overwogen te worden. Patiëntgerichte diensten, zoals medicatieconsulten en educatieve programma's met educatief materiaal, worden geïntegreerd en kunnen gedeeld worden om o.a. de therapietrouw te bevorderen.

Op het vlak van **bereidingen** is er door de wettelijke vereisten om PIC/s conform te werken quasi een noodzaak om over de ziekenhuizen, liefst binnen het netwerk, heen te voorzien in een gezamenlijke cleanroom. Enkel op die manier kan men komen tot een verantwoorde bereidingskost en is de kost maatschappelijk verantwoord.

Voorzitter
Siska Desplenter

Ondervoorzitter
Ann-Sofie Vanthournout

Secretaris
Yelle Thomas

Penningmeester
Jens van Krieken

Bestuursleden

Sarah De Broe | Emma De Broe | Thomas De Rijdt | Marc De Schepper
Elke De Troy | Koen Deryckere | Sarah Mertens | Sofie Peeters | Katy Verhelle

Schaalvergroting is op alle farmaceutische domeinen te overwegen. Alle vormen van samenwerking hebben evenwel maar kans op slagen wanneer hiervoor het wettelijke kader voldoende garanties en ondersteuning biedt. We pleiten voor een wettelijk kader waarbij varianten mogelijk zijn gezien de specifieke context telkens anders is. Bijkomend dient de minimale farmaceutische zorg per zorginstelling duidelijk gedefinieerd te worden.

Mogelijke governance structuren werden eerder beschreven in het visiedocument *'Toekomstige apotheek in kader van netwerking'* (Zorgnet-Icuro en Mobius, december 2019)

Onafhankelijk van de keuze van governance model is het essentieel dat de verantwoordelijkheden m.b.t. de medicatie voor de individuele patiënt in een ziekenhuis éénduidig afgeleid kunnen worden uit het organogram en de beschreven organisatiestructuren.

We moedigen dan ook de verdere ontwikkeling van samenwerkingsverbanden tussen ziekenhuisapotheken aan en benadrukken het belang van een proactieve betrokkenheid van ziekenhuisapothekers, het Medisch Farmaceutisch Comité (MFC) en het Comité Medisch Materiaal (CMM) in beleidsvorming en besluitvorming binnen het gezondheidsnetwerk. Hun expertise draagt bij aan kwalitatieve beslissingen op het gebied van medicatiebeleid en farmaceutisch management, wat resulteert in een verhoogde efficiëntie en doeltreffendheid van de gezondheidszorg en de patiëntenzorg.

